

Miasta praw człowieka

Posiedzenie Komisji Praw Człowieka i Równego Traktowania
Związku Miast Polskich

Przygotowała Kinga Wysieńska-Di Carlo w ramach projektu
„Standard minimum praw człowieka w polskim samorządzie”

Co to są Miasta Praw Człowieka?

Samorządy i władze lokalne **mają obowiązek** przestrzegania i realizacji praw człowieka oraz praw podstawowych niezależnie od tego, czy przyjęły formalną deklarację i politykę działania czy też nie.

Miasta praw człowieka są jednak szczególne. Są to miasta, w których **interesariuszki i interesariusze**, w tym władze lokalne, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, biznes lokalny oraz mieszkańcy i mieszkanki miasta **zobowiązały się do wspólnego działania** na rzecz respektowania i realizacji praw podstawowych i praw człowieka.

Nie ma formalnego procesu akredytacji do sieci miast praw człowieka. Przystąpienie do grona tych miast opiera się przede wszystkim na deklaracji i przyjęciu pewnego sposobu działania, który polega na powiązaniu każdej polityki sektorowej z prawami człowieka.

Każde miasto jest inne, ma inne wyzwania i inne zasoby. **Każde miasto musi zatem wypracować swój własny program realizacji praw człowieka.**

Dlaczego warto?

- ✎ Korzyści z przyjęcia metodologii miast praw człowieka obejmują wszystkie obszary funkcjonowania społeczności lokalnych i są odczuwane przez wszystkie osoby ją tworzące.
- ✎ Metodologia miast praw człowieka:

- ✎ wyznacza standardy i normy sprawowania władzy, m.in. legalności, przejrzystości, odpowiedzialności oraz partycypacyjnego podejmowania decyzji, których przestrzeganie jest audytowane, raportowane i poddawane regularnej publicznej ocenie;
- ✎ dają uznanie międzynarodowe i możliwość wymiany międzynarodowych doświadczeń; do miast praw człowieka zaliczają się miasta europejskie, azjatyckie, czy północno i południowoamerykańskie;
- ✎ zwiększa poziom zaufania interpersonalnego i do instytucji, daje poczucie sprawczości i decyzyjności;
- ✎ zwiększa kreatywność, sprzyja innowacjom, powstawaniu nowych partnerstw między różnymi podmiotami;
- ✎ przyczynia się do równomiernego wzrostu bogactwa, dobrobytu, jakości życia i sprawiedliwości społecznej.

Jak?

Główne założenia podejścia praw człowieka

- Przede wszystkim zmieniając sposób myślenia o relacjach administracja lokalna – osoba posiadająca prawa.
- Miasto nie odpowiada na potrzeby różnych segmentów społeczności, traktowanych jako „odbiorcy lub odbiorczynie usług lub pomocy” czy „klientki lub klienci usług”.
- Miasto realizuje prawa – każda osoba posiadająca prawa, współuczestniczy w wyznaczaniu sposobów ich realizacji we wszystkich obszarach polityk lokalnych i jest współodpowiedzialna za rezultaty.
- Dlatego realizacja koncepcji miasta praw człowieka to przede wszystkim organizacja procesów tak, aby zapewnić faktyczne współdecydowanie i współodpowiedzialność oraz włączenie perspektywy praw człowieka do polityk i budżetów wszystkich jednostek administracji lokalnej.
- Ciała konsultacyjne – przede wszystkim w postaci np. Rady Praw Człowieka, w której skład wchodzić powinny zróżnicowane przedstawicielki i przedstawiciele wszystkich interesariuszy i interesariuszek lokalnych – mają mają mieć faktyczny wpływ na podejmowane decyzje, monitorowanie i raportowanie stanu realizacji praw człowieka.

Jak?

- 📌 Zacznij od identyfikacji luk w realizacji praw człowieka na podstawie konsultacji społecznych, danych z sondaży oceniających jakość usług miejskich, analizy danych z uwzględnieniem różnych grup osób mieszkających na danym terenie itp.
- 📌 Zdiagnozuj przyczyny niepełnej realizacji praw człowieka i wybór teorii działania, czyli odpowiedz na pytania: kto(?) (nie)korzysta z jakich praw(?), dlaczego(?) i na jakiej podstawie (?).
- 📌 Partycypacyjnie zaprojektuj zmiany w dotychczasowych politykach, alokacjach budżetu, celach i priorytetach.
- 📌 Wyznacz podmioty odpowiedzialne za wdrażanie zaprojektowanych zmian w danym czasie.
- 📌 Monitoruj i raportuj efekty zmian.

Gdzie znaleźć więcej informacji?

Publikacja "Miasta Praw Człowieka" dostępna na stronie www.miastaprawczlowieka.org.pl
Nagrania video i prezentacje dostępne na tej samej stronie.

Ale przede wszystkim...

- 🏠 (Z)buduj koalicję i zaangażowanie różnorodnych osób, organizacji i instytucji na rzecz przyjęcia deklaracji i powiązania praw człowieka z politykami na poziomie lokalnym.
  - 🏠 Prowadź komplementarne działania edukacyjnych i świadomościowych dla różnorodnych grup i instytucji społecznych, realizuj procesy partycypacyjne w formule np. deliberaterii, dialogów, konsultacji społecznych, wymiany doświadczeń, dobrych praktyk i sieciowania miast.
- 🏠 Wypracuj plan przyjęcia i realizacji deklaracji.
  - 🏠 Wykorzystaj narzędzia partycypacji uwzględniające prawa różnorodnych grup społecznych. Powiąż realizację deklaracji z wizją i strategią miasta w ramach Agendy 2030. Wpisz wartości i zasady przyjęte w deklaracji w każdą strategię i politykę miejską. Przyjmij system otwartego i publicznego prezentowania wyników z postępów w realizacji deklaracji.
- 🏠 Zreorganizuj struktury kompetencyjne urzędu w zakresie realizacji praw człowieka poprzez wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację deklaracji.
  - 🏠 Przeprowadź audyt kompetencji pod kątem realizacji priorytetów deklaracji z uwzględnieniem zupełności, celowości, skuteczności i otwartej, bieżącej komunikacji z interesariuszami_škami.

miastaprawczlowieka.org.pl

kontakt@miastaprawczlowieka.org.pl

Projekt realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

